

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.

TELEFON STEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG STEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisemnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Zopet udarjeni.

Iz Beograda poročajo, da je minister za trgovino dr. Krajač podpisal uredbo o ustanovitvi Obrtne banke. Obrtna banka bo imela svoj sedež v Beogradu, podružnica banke pa bo v Zagrebu. V Ljubljani podružnice zaenkrat ne bo, tudi v Mariboru je ne bo. Nam se obeta podružnica tega velevažnega zavoda za poznejši čas, ki ga pa bržkone naša generacija ne bo doživela.

Splošno znano je, da je Slovenija izmed vseh pokrajin kraljevine SHS najbolj industrijalizirana. Glavni pogoj za razvoj industrije pa je obrt. Za veliko industrijo ne zadostuje, da ima na razpolago le kapital, ampak velika industrija potrebuje v prvi vrsti spretno ljudstvo, če hoče uspevati. Spretni ljudi za obrt in za kasnejšo veliko industrijo pa vzgaja le obrt. In ker imamo v Sloveniji razmeroma mnogo obrtnikov, je Slovenija tudi najbolj sposobna za industrijalizacijo. So sicer ljudje, ki smatrajo industrijo za človeško zlo, ampak tok časa je tak, da si mora človek služiti svoj kruh, kjer ga najlažje dobi.

Slovensko obrt pa danes tlačijo in morajo visoke obresti, ki jih mora obrtnik plačevati za izposojeni kapital. Z lastnim kapitalom dela pri nas prav malo obrtnikov. Priznamo, da je vlada v tem pogledu pač nekaj ukrenila za naše obrtnike v tem, da je vplivala na Narodno banko, da ta dovoljuje cenene kredite za obrtnike do določenega zneska. Celokupna vsota, ki je namenjena v Narodni banki za slovenske obrtnike, je pa premajhna in nikakor ne odgovarja dejanskim potrebam.

Zato so Slovenci stavili velike nade na ustanovitev posebne Obrtne banke. Slovenski obrtniki so po pravici pričakovali, da bo ustanovitev posebne Obrtne banke tudi njim prinesla razne olajšave.

Danes so slovenski obrtniki razočarani, kajti jasno je, da se beogradska centralna Obrtna banka z zagrebško podružnico vred ne bo posebno brigala za potrebe obrtnišstva v Sloveniji, čeprav je ravno v Sloveniji obrt najbolj sposobna za razvoj in državne pomoči najbolj potrebna, ker mora računati večinoma na izvoz svojih produktov, ker je domači trg denarno prešibek. Nade slovenskih obrtnikov pa se zaenkrat vsaj niso izpolnile. Kako je slovenskim obrtnikom pri sreči, o tem raje ne pišemo.

Mogoča pa je neka druga pomoč. V Srbiji in na Hrvaškem so dobivali obrtniki od Narodne banke mnogo več kreditov kakor pri nas. Ko bo začela poslovati Obrtna banka, je jako verjetno, da bo znaten del kreditov za obrtnike prevzela nova Obrtna banka. S tem pa bo prestež precej kredita, ki ga je doslej dobjevala Narodna banka iz svojih sredstev.

Ako je temu tako, bi bilo le pravično, če bi se za obrtne kredite določene vsote pri Narodni banki za Slovenijo znatno zvišale. Če je imela Narodna banka za obrt v Sloveniji doslej določenih le 5 milijonov dinarjev, se mora ta vsota poslednjemu podvojit ali pa potrojiti. To bi bila vsaj zasilna pomoč, da ne bo obrt v Sloveniji le preveč zapostavljena in oškodovana.

Pri tej priliki si dovoljujemo znova naglašati, kako zelo potrebna bi bila za Slovenijo vsaj ena gospodarska fronta. Da bi se dali Slovenci politično spraviti vsi pod en klobuk, je malo verjetno. So pa vprašanja in so stvari, ki so vsem strankam skupne in za te bi bilo zedinjenje krvavo potrebno, zakaj potem se gotovo ne bi dogajalo to, kar se dogaja danes, da si vsi režejo iz državne pogache debele kose, samo uboga Slovenija

Iz demokratske zajednice. — Tudi radikali se pripravljajo.

Beograd, 6. oktobra. Včeraj se je opoldne in popoldne v politični situaciji opazalo malo več živahnosti v vseh političnih krogih. V opoziciji vlada veliko nezadovoljstvo zaradi ukrepa, da se skupščinske seje odlože do 12. oktobra. To nezadovoljstvo je doseglo svoj vrhunec popoldne, ko so imeli šefi opozicijskega bloka kratko sejo v demokratskem poslanskem klubu, na kateri je bilo sklenjeno, da se po seji demokratske zajednice sprejme resolucija, v kateri se bo odločno protestiralo proti odgoditvi seje narodne skupščine v času, ko je treba izvršiti toliko važnih in aktualnih poslov.

V radikalnih vrstah je potekel tudi včerajšnji dan v pripravah za kongres stranke. V zvezi s temi pripravami so včeraj dalje časa konferirali predsednik vlade Uzunović, dr. Srskić in Boža Markinković. Kakor se je zvedelo iz dobro informiranih krogov, namerava radikalni centum začeti z urejevanjem odnosov v stranki in v klubu še pred kongresom, in sicer tako, da prične najprej z razčiščevanjem razmer v klubu, kjer je razdor nastal in kjer je sedaj najbolj dozorrel. Centumaši so za to, da se o njih na kongresu vobče ne bo govorilo, ker bi opozicija in nasprotniki radikalne stranke, ako bi se razpravljalo o teh vprašanjih izkoristila to v agitacijske svrhe proti radikalom.

Po vestih, ki se doznajajo iz najzanesljivejših virov, se bo vršil pokrajinski kongres radikalne stranke 15. oktobra, a datum še ni definitivno določen, ker bo o tem sklepal definitivno širši glavni odbor radikalne stranke, ki bo imel sejo med 8. in 10. oktobrom. Te vesti o sklicanju kongresa so vzbudile ne samo med radikalnimi prvaki, ampak tudi med poedinimi organizacijami veliko vznemirjenost in razburjenost. V beograjski krajevni organizaciji se je pričela burna agitacija za osebe, ki naj bodo delegati beograjske krajevne organizacije. Enaka agitacija se vodi tudi v ostalih organizacijah.

Beograd, 6. oktobra. Po sinočnji skupni seji, ki sta jo imela muslimanski in demokratski klub kot demokratska zajednica, je bil izdan ta-le komunike:

POVRATEK DR. NINČIČA.

Pariz, 6. oktobra. Naš minister zunanjih poslov dr. Ninčič je včeraj odpotoval iz Pariza v Beograd. Na kolodvoru se je poslovil od njega jugoslovenski poslanik dr. Spalajković z osebjem poslanstva.

SPOR V SLS? — OPOZICIJA PROTI DR. KOROŠCU?

Beograd, 6. oktobra. Iz dobro poučenih krogov se doznava, da pride v najkrajšem času do otvorenega konflikta v SLS. Opozicija, ki se je formirala proti dr. Korošcu, postaja zadnji čas vedno močnejša, zlasti zaradi tega, ker se opaža, da nadaljuje dr. Korošec svoje konference z radikali in pripravlja nekaj aranžma.

KONFERENCE KLUBOV.

Beograd, 6. oktobra. Včeraj popoldne so bile krajše konference skoro vseh poslanskih klubov, izvenredne radikale, na katerih se je še vedno konferiralo po skupinah. Na sejah teh klubov se je razpravljalo o pol. situaciji, a na seji demokratskega in muslimanskega kluba se je govorilo o delu in akciji demokratske zajednice in o bližnjem skupnem nastopanju.

mora čepeti za pečjo in čakati na ogledane ostanke.

Danes sta poslanska kluba demokratske stranke in JMO najprej na posebni seji, a potem na skupni vzela v pretres dosedanje odnose in poslednje sklepe o ustanovitvi demokratske zajednice, ki so bili sprejeti v Sarajevu 10. septembra t. l. na sestanku šefov obeh strank Ljube Davidovića in dr. Spahe. Ideja skupnega dela demokratske stranke in JMO je prokila iz širokih slojev in je sklep 10. septembra samo formalna ugotovitev tega, kar obstoja v razpoloženju naroda. Z dosedanjim sodelovanjem je ustanovljeno, da obstoja med demokratsko in JMO soglasje v političnih, gospodarskih in socialnih vprašanjih ter o politiki narodnega sporazuma, to se pravi o smotrenem delu za popolno jugoslovensko edinstvo potom dobro izgrajenega državnega edinstva in prizadevanja za popolno edinstvo in enakopravnost vseh državljancev, za parlamentarni režim in zakonitost, za izvedbo in spoštovanje širokih samouprav za dekoncentracijo državnih oblasti, zaradi osiguranja čim hitrejšega in neposrednega sodelovanja naroda na upravi države in še zlasti pri ozdravljenju gospodarske in finančne krize in pobijanju korupcije. Dela v tem pravcu ni treba smatrati kot dovršenega z ustvaritvijo demokratske zajednice. Ideje, ki vodijo ti dve stranki, zadobivajo svoj velik nacionalni državni pomen, ker predstavljajo zbiranje vseh demokratskih sil v narodu. Demokratska zajednica si je sedaj naložila dolžnost, da dela na uresničenju tega visokega cilja.

Navdahnjeni s temi idejami so člani obeh klubov na skupni seji ugotovili: 1. Sprejame se predlog o ustanovitvi demokratske zajednice kot politične predstavnice demokratske stranke in JMO; 2. zaradi uresničenja idej, ki so temelj te zajednice, se ustvarja kot organ za delo plenarni demokratske zajednice, ki ga tvorijo vsi člani obeh klubov in predsedništvo demokratske zajednice, ki sestoji iz 7 članov. V pristojnosti tega organa je opravljanje celokupnega političnega in parlamentarnega dela demokr. zajednice. Klub JMO in Klub demokratske stranke bosta zaveč pravljalna posle posebnega in lokalnega značaja.

SEJA HRVATSKEGA SELJAŠKEGA KLUBA. — VPRAŠANJE DR. NIKIČA.

Beograd, 6. oktobra. Člani Hrvatskega seljaškega kluba odpotujejo v Zagreb jutri ob 7. uri zvečer na klubsko sejo, ki se bo vršila v Zagrebu pod predsedništvom Stjepana Radića. Ta seja bo dne 8. oktobra namesto seje, ki je bila določena za 14. t. m.

Ta izprememba se je zgodila zato, ker se 12. oktobra sestane narodna skupščina. Včeraj se je v političnih krogih mnogo komentiralo vprašanje ministra dr. Nikića, zlasti v zvezi s sejo Hrvatskega seljaškega kluba v Zagrebu. Tej seji pripisujejo v političnih krogih veliko važnost. V Beogradu smatrajo, da bo vprašanje dr. Nikića na tej seji definitivno rešeno.

MUSSOLINI PREDAVA.

Rim, 6. oktobra. Včeraj popoldne je imel predsednik vlade Mussolini na univerzi predavanje o temi »Stari Rim ob propadanju«.

Mussolini je na tem predavanju detajlno in kritično dokazal, da je bil stari Rim velika pomorska sila. Avla, v kateri je bilo predavanje, je bila natrpana z odličnim občinstvom. Predavanja se je udeležil tudi minister prosvete. V dvorani in v okolici je bilo vse polno policijskih organov.

Odložena seja opozicije.

Beograd, 6. oktobra. Šefi ožje opozicije bi bili morali imeti te dni svoj sestanek, na katerem bi morali pretresti politično situacijo in določiti svoje stališče glede na prilike, kakor jih je v svojih zadnjih izjavah orisal predsednik vlade Uzunović. Toda odgoditev seje narodne skupščine in odsotnost dr. Korošca je bila povod, da so te konference načelnikov ožje opozicije odložene na čas prvih sej parlamenta, ki se prične 12. t. m.

Načelniki ožje opozicije mislijo, da bo do takrat že tudi situacija sama jasnejša, da pride takrat v Beograd tudi sam Pašić, ki bo navedel nove momente, kako bo treba našo politično situacijo pravilno in izčrpno presojati.

ODHOD AMERIŠKEGA POSLANIKA V PEŠTO.

Beograd, 6. oktobra. Ameriški poslanik Prince je odpotoval v Budimpešto, kjer ostane kakih deset dni. Nat oduide v Ameriko na dvomesečen dopust. Pred odhodom se je ogledal pri pomočniku ministrstva zunanjih poslov Jovu Markoviću in ga obvestil o svojem odhodu.

ZVIŠANJE POŠTNIH PRISTOJBIN.

Beograd, 6. oktobra. Ministrstvo pošte in telegrafa je na podlagi sklepa ministrskega sveta odredilo, da se za čas treh mesecev zvišajo poštne pristojbine. Povšek naj bi se uporabil za ponesrečence po poplavih. Ker pa se je pokazalo, da skode vsled poplav niso tako velike, je odredilo ministrstvo, da se rok zmanjša na en mesec, in sicer od 1. do 30. novembra.

OBISK ČESKIH PARLAMENTARCEV.

Beograd, 6. oktobra. Bivanje češkoslovaških parlamentarcev v Beogradu je poteklo včeraj popoldne po programu. Ob 3. uri popoldne so češkoslovaški parlamentarci posetili novo zgradbo parlamenta in nato mestne muzeje, socialistični dom in vse delavske institucije. Potem so si ogledali mesto in njegove znamenitosti. Ob 4. uri so si ogledali Kalimengdan in prisostvovali vojaškim vajam. Ob 6. uri je bila prirejena v »Domu ženskega društva« čajanka. Ženski člani češkoslovaškega parlamenta so imeli predavanje o ženski glasovalni pravici na Češkoslovaškem. Ob 8. uri je bila v gledišču predstava. Ob 10. uri službeni sprejem na češkoslovaškem poslanstvu. Beograd ima še vedno svečano lice. Danes ob 7. uri krenejo gostje s posebnim vlakom v Oplenac in Južno Srbijo. Dne 8. t. m. se povrnejo v Beograd tako, da se bodo še ta dan ob 6.20 zvečer odpeljali v Zagreb.

ZA SAMOSTOJNOST JUŽNE AFRIKE.

London, 6. oktobra. »Evening Standard« je najavil, da bo general Hertzog zahteval za južno Afriko popolno neodvisnost in posebno samostojnost in svobode v pogajanjih z drugimi državami ne glede na Anglijo. V tukajšnjih političnih krogih se smatra, da bodo stavile slične zahteve razen južne Afrike tudi Avstralija, Kanada in Irska.

RUMUNSKA KRALJICA V PARIZU.

Pariz, 5. oktobra. Rumunska kraljica je s princezino Ileano in s princem Nikolajem prišla v Pariz. V Parizu ostane kakih 8 dni, potem pa bo nadaljevala svoje potovanje v Ameriko.

SLOVAŠKA LJUDSKA STRANKA.

Bratislava, 5. oktobra. Slovaški senatorji in poslanci, ki pripadajo Hlinkovi stranki, so sklenili, da vztrajajo na zahtevi po popolni avtonomiji Slovaške.

Dnevne vesti.

NEKAJ PO STAREM.

Enkrat sta živila dva rudarja. Eden je rad pil in kadil, drugi je pa šparal in uhrnjeval.

Tisti ki je šparal in uhrnjeval, si je kupil za zimo drv, da si je kuril sobo in lepo suknjo, da ga je grela.

Njegov tovariš je pa pil in kadil in prezebal brez peči in brez suknje.

Tovariš s suknjo je pa enkrat obesil svojo suknjo prebuzju peči in suknja se je vnela in strela. Ko je tožil o svoji nesreči, mu je rekel prvi: »Ali ti nisem vedno pravil, da kar je za skaditi, je za skaditi?«

Zivila sta pa enkrat tudi dva bančnika. Eden je veselo in lepo živel, ker je kradel, drugi je pa stradal, ker je bil pošten in je varoval denar za banko.

Stradač je veseljaka pogosto svaril, naj ne krade in ne goljufa ker mu gotovo enkrat pregledajo knjige. Pomagalo pa ni nič.

Zgodilo pa se je, da je enkrat prišel v banko neki višji. Ta je pogledal knjige. Pri zapravljivec ni knjig popravljaj, ker so bile za temeljito popravljene, stradaču jih je pa prav pošteno popravil. S popravljeno knjigo je spravil tudi blagajno v sklad, zaradi reda.

Ne da se popisati, kako se je stradač naslednjega dne ustrašil, ko je videl v svojih knjigah vse prečrtano in blagajno spravljeno v sklad.

Tovariš pa mu je rekel: Vidiš, pri meni pa ni nič popravljeno, ker sem že sam popravil. Ali ti nisem vedno rekel, da kar je za pokrast je za pokrast?

— **Kralj za poplavljenec.** Nj. Vel. kralj Aleksander je daroval za poplavljenec v Sloveniji iz svoje privatne šatulle 26.000 Din. Vladarjev dar je napravil na prebivalstvo globok vtis.

— **Vsem bratom in sestram!** Zadnja vremenjska katastrofa je povzročila številnim našim rojakom mnogo gorja in bede. Nujna pomoč je potrebna. Pozivljamo Vas vsled tega, da sodelujete povsod pri zbiranju darov za prizadete. V krajih kjer ni nobenega odbora za zbiranje darov organizirajte sami pomožno akcijo. Vse darove naj se pošilja na Rdeči križ v Ljubljani. Podpisane štarešinstvu je poslali točno poročilo o izvršeni dobroteljni akciji. — Zdravo! Starešinstvo JSS.

— **Volitve v Trg. zbornico.** Okrajna odbora SKS v Kranju in Radovljici sta v ponedeljek sklenila resolucijo v kateri zahtevata razveljavitev volitev v Zbornico za trg, obrt in industrijo radi velikanskih sleparij, ki jih je SDS zagrešila pri teh volitvah.

— **Elektrifikacija Jadranske železnice.** Z. oz. na govorico, da je predložila fin. skupina jugoslovanskih izselencev naši vladi načrt za elektrifikacijo Jadranske železnice je izdelalo več sarajevskih inženjerjev zadeven elaborat. Inženjerji zatrjujejo, da bi bila stvar spričo ogromnih vodnih sil v Bosni in Dalmaciji izvedljiva z relativno malimi stroški. Sicer pa ideja ni nova. O tem so pisali svojo časno za cesarski namestnik Vulović in razni italijanski inženjerji.

— **Opustitev detaljne prodajalne Državne zaloge šolskih knjig in učil.** Od ministrstva prosvete imenovani upravni odbor drž. zal. šolskih knjig in učil se je na seji 4. t. m. konstituiral ter začel z reorganizacijo zaloge v smislu tozadnega od ministrstva prosvete izdanega pravilnika. Državna zaloge šolskih knjig se bo pečela samo z zalaganjem šolskih knjig ter njih oddajo na debelo. Posledno je upravni odbor v tej seji sklenil, da opusti detaljno prodajalno v Ljubljani, Gradisce.

— **Redukcija prometnega osobja.** Prometno ministrstvo je pričelo z redukcijo uslužbencev svojega resorla. S to obsežno redukcijo je v zvezi tudi redukcija, ki se je bila izvršila nedavno pri zagrebški železniški direkciji kjer je bilo reduciranih, kakor smo že poročali, 70 uslužbencev radi nezadostnega kredita.

— **Ukazi v prosvetnem ministrstvu.** V prosvetnem ministrstvu pripravljajo nove ukaze. S temi ukazi bo upokojenih večje število učiteljev osnovnih in meščanskih šol in profesorjev srednjih šol. Poleg tega bodo vsebovali ti ukazi tudi napredovanja večjega števila učiteljev in profesorjev v višjo uradniško skupino.

— **Razvrstitve uradnikov.** V državnem svetu je rešenih veliko število aktov o razvrstitvi uradnikov. Vse pritožbe Glavne kontrole, ki so se bile zadnji čas silno nagrmadile, so rešene. Sedaj so na vrsti pritožbe za nove razvrstitve.

— **Mednarodni kongres pedagogov.** Te dni se vrši kot smo poročali v Berlinu mednarodni kongres pedagogov. Našo državo bodo zastopali na kongresu profesorji dr. Selic iz Beograda, dr. Čajkovic in dr. Matičević iz Zagreba.

— **Lovski kongres v Splitu.** V nedeljo se je vršil v Splitu lovski kongres, katerega so se udeležili lovi iz vse države. Kongresu so prisostvovali med drugim delegati iz Ljubljane, Beograda, Zagreba, Sarajeva, Novega Sada, in dalmatinski mest. Izvoljena je bila nova uprava. Tajnik je Slovenec Koprivnik. Ob priliki kongresa se je vršil velik lov. Vsega skupaj so ubili lovi: 80 zajcev, 26 jerebic in 20 fazanov.

— **Tretji kongres delavskih zbornic.** V sporazumu z vsemi delavskimi zbornicami je centralno tajništvo sklicalo III. kongres delavskih zbornic za dne 24. oktobra t. l. v Beogradu. Za kongres je določen sledeči dnevni red: 1. Splošni gospodarski položaj v državi (ref. dr. Topalović). — 2. Stanovanjski zakon (ref. F. Uratnik, Ljubljana). — 3. Zakon o neposrednih davkih (ref. B. Krekić, Beograd). 4. Socijalna zakonodaja in njena izvedba (referati delavskih zbornic Ljubljana, Zagreb in Split).

— **Obletnica kmetijskega šolstva.** Dne 30. septembra 1926 je minulo 40 let, odkar se je zaključila bivša vinarska in sadjarska šola na Slapu pri Vipavi ki se je potem preselila na Grm pri Novem mestu. Od učenih moči, ki so delovale takrat na zavodu, živi še tedanji adjunkt na Slapu in poznejši ravnatelj na Grmu, Viljem Rohman, sedaj kmetijski svetnik v p. in urednik »Kmetovalca« v Ljubljani.

— **Angleški turisti v Splitu.** V ponedeljek je dospel v splitsko luko veliki parnik družbe Royal Mailine Arkadia z 200 angleških turistov, ki so si po izkrcanju ogledali Split in okolico.

— **Za krajnega šolskega ogleda v Središču ob Dravi** je bil namesto pokojnega Maksa Ribiča imenovan upok. šolski ravnatelj in posestnik Anton Kosi.

— **Razprava v kokainskem in falzifikatorskem procesu v Zagrebu.** Predvčeršnjim je bila končana razprava v kokainskem in falzifikatorskem procesu z govori zagovornikov. Sedba bo izrečena v soboto 9. t. m. ob 11. uri dopoldne.

— **Vojak ustreljen v vinogradu.** Te dni je obvestila zagrebška vojaška komanda službujočega policijskega uradnika, da je ustreljen v vinogradu tovarnarja Rabusa v Vrabiču, tamkajšnji viničar nekega vojaka, čigar ime se ni znalo, ki ga je bil baže zasačil pri tatvini grozdja.

— **Eleganten lopov Somboru.** Vdova Marija Jagić v Somboru je doživela te dni neprijetne presenečenje. Okrog 10. dopoldne se je pojavil v njenem stanovanju eleganten mladenič, oblečen po najnovejši modi. V trenutku, ko je imela gospa Jagić opraviti kuhinji, ki se nahaja v dvoriščnem traktu. Lopov je vporabil njeno odsotnost ter ji ukradel iz omare ves nakit, 10.000 dinarjev v gotovini in nekoliko zlatih dukatov. Razven tega je skušal lopov odnesti kovček poln srebrnih 2 in 5 kronskih komadov. Toda lopov je bil premalo močan, zato je pustil kovček na licu mesta ter si nabasal samo žepa s srebrnimi novci. Po storjenem dejanju je odšel. Na dvorišču je srečal lastnika hiše, ki ga je vprašal, koga išče. Mladi lopov je odgovoril, da išče nekega svojega kolego. Ko mu je odgovoril lastnik hiše, da v hiši ne stanuje nobena oseba s takim imenom je odšel tat mirno na ulico. Kmalu nato je vdova opazila tatvino. Podala se je v diru za lopovom, toda možakar je bil že bogvekje.

Zanimivo je, da je skušal lopov izvršiti podobno tatvino še v neki drugi hiši v Somboru. V stanovanju dr. Laze Radišića, bivšega načelnika ministrstva pravde. Tam je imel manj sreče. Zasačila ga je v trenutku, ko je hotel odnesti listino z neznamno vsoto denarja, služkinja.

— **Črnogorski razbojniki.** Iz Cetinja poročajo: Razbojniška tolpa pod vodstvom znanega Roganovića in Kaležića se je poslednje dni zopet pojavila. V okolici Prelenika napadajo in ropajo trgovce in imovitejša kmete. Računajo, da so roparji oropali zadnje dni trgovce za okroglo 50.000 dinarjev.

— **Aretirani črnogorski odmetniki.** Zandarmjerji v Nikšiću se je posrečilo prijeti tri odmetnike, ki so bili obsojeni in znanem procesu na Cetinju in ki so pozneje pobegnili iz centralne kaznilnice v Zenici. Odmetnike so te dni prepeljali nazaj v kaznilnico.

— **Madjarska falzifikatorska afera pred kasacijskim sodiščem.** Včeraj dopoldne se je vršil v Budimpešti proces proti falzifikatorjem frankov. Zanimanje za razpravo je bilo zelo majhno. Velika dvorana kurije ima samo 30 prostorov. Zato je bilo izdanih novinarjem le 6 kart. Mislijo, da bo obsodba izrečena še ta teden.

— **Nesreča v železniškem tunelu.** Iz St. Gallena poročajo: Te dni se je pripetila v bližini St. Gallena nenavadna železniška nesreča. Neki tovorni vlak, ki je vozil iz St. Gallena se je nenadoma znašel v oblaku strupenih plinov ter se nenadoma ustavil. Domneva se, da sta potegnita strojevodja in kurjač, predno sta se onesvestila za zasilon zavoro. Vsekako je obstal vlak v tunelu. Strupeni plin je umoril vse službeno osebje, ki se je nahajalo na vlaku obenem z devetimi uradniki.

— **Železniška nesreča v Romuniji.** Pri Cotzofeniji v bližini Cratove sta trčila te dni neki brzo- in neki osebni vlak. Pet oseb je mrtvih, dvanajst ranjenih.

Ljubljana.

— **Po poplavi oškodovano prebivalstvo** ljubljanskega mesta na Mirju ob Tržaški cesti, pod Rožnikom in ob Polji v Rožno dolino pozivamo, da se zglati v sredo, 6. oktobra 1926 točno ob pol 9. dopoldne pred postopim obrtno šole ter se tamkaj javi komisiji, ki bo potem popisovala škodo od hiše do hiše. Na vse event. poznejše prijave, bodisi iz Trnovskega ali katerega drugega mestnega okraja, izvemši ljubljanskega barja, bi se komisija ne mogla ozirati in prepozno prijavljene škode oceniti.

— **Slavnostna matineja,** ki jo prireja češkoslovaški konzulat, se vrši jutri, dne 7. oktobra ob 11. uri dopoldne v dvorani kina Matice. Predvajal se bo ob tej priliki lep film se opozarja tudi občinstvo. Film se tehnični napredek in moderno oborožitev vseh vrst orožja in vojaških edinic. Na ta film se opozarja tudi občinstvo. Film se predvaja v posameznih delih od 7. t. m. v kino Matice.

— **Gostovanje g. Mirka Jelačina v ljubljanski operi.** Prihodnji teden gostuje v naši operi tenorist g. Mirko Jelačin, rodom ljubljčanin iz znane trgovske in narodne rodbine. Dosedaj je bil član raznih gledališč v Nemčiji. Na našem odru poje vlogo Janka v »Prodani nevesti« in pa Vojvodo v »Rigolettu«. Prvo gostovanje bo najbrže v nedeljo zvečer in sicer v »Prodani nevesti«.

— **Premijera satirne komedije »Dr. Kneek ali Triumf medicine«** bo v sredo 6. t. m. ob

8. uri zvečer v dramskem gledališču. Zdravnik-šarlatan prevzame okraj po starem solidnem doktorju. Izhajajoč iz principa, da so pravzaprav vsi ljudje bolni, samo da se tega ne zavedajo, začne širiti med prebivalstvom farmako-medicinsko pojmovanje življenja. V enem letu je čisto zdrav okraj poln najrazličnejših bolezni in epidemij. Na koncu sugerira bolezen celo svojemu predniku.

— **Koncert Glasbene Matice,** na katerem sodelujejo solisti Lovšela, Betello, Iličič in Rijavec, je vsled zaposlenosti g. Iličiča v Beogradu preložen za kratek čas. Natančni datum javimo pravočasno.

— **Policijska kronika.** Policijska si je zabeležila od 4. t. m. do 5. t. m. sledeče aretacije: 1. radi javnega nasilstva in 2. radi kaljenja nočnega miru ter poročila: 3. tatvine, 1. poškodba tuje lastnine, 2. slučajna nedostojnega vedenja, 8. slučajev kaljenja nočnega miru, 2. godbi brez dovoljenja, 5. prestopkov pasje kontumace, 1. prekrščenje policijske ure, 1. neprijavljen obhod po mestu, 1. tatvina dežnika in 8. prestopkov cestnega policijskega reda.

— **Pasji ugriz.** Na Selu pri Ljubljani je pes ugriznil dijaka M. Hauptmana v levo nogo in mu raztrgal poleg hlače tudi kožo. Posestnik psa je ovađen policiji.

— **Razgrajaci.** Neznani veseljaki so imeli menda prav hudo jezo na deske reklamne tvrdke »Aloma« v Kolodvorski ulici, na katere so se spravili v noči od ponedeljka na torek. Pri tem pa so napravili še pri so sednjem mesarju Tovladiju malenkostno škodo.

— **Ustanovni občni zbor streljaške družine za Ljubljano.** Osnivači streljaške družine za Ljubljano so obveščeni od »Saveza streljaških družin v Beogradu«, da jih je isti sprejel v svojo sredo. Z ozirom na to dejstvo se pozivajo vsi priglasi člani in cenj. občinstvo, ki bi želelo vstopiti v novo osnovano streljaško družino na ustanovni občni zbor iste, ki se vrši v soboto dne 9. 10. t. l. ob 20 uri na Bellevue. — Streljaški zdravo! Za pripravljali odbor: Joco Kostanjevec.

— **Klub ljubiteljev športnih psov** ima svojo odborovo sejo v sredo 6. t. m. ob 20. v ljubljanskem dvoru.

Marlbor.

— **Ljudska univerza** je napravila minulo nedeljo izlet v Falu. Izleta se je udeležilo 150 oseb. Izletniki so si ogledali elektrarno.

— **Popis sirot.** Po odredbi mestnega magistrata se vrši te dni popis v Mariboru živečih sirot. V poštev pridejo sirote, ki so brez očeta in matere, zapušteni nezakonski otroci ter otroci delavskih in starišev. Popisane bodo vse sirote do 18. leta. Popisovanje se vrši od dneva razglasa do konca meseca oktobra in sicer po okrajih.

— **Sodniški izpit** je položil v Ljubljani te dni avskultant tukajšnjega okrajnega sodišča g. E. Azman.

— **Prosta stanovanja.** Orožnova ulica 11, pritličje 3 sobe, kabinet, kuhinja in pritlikline; 2. Aleksandrova cesta 24. I. 2 sobi, kuhinja in pritlikline; 3. Aleksandrova cesta 48. I. dvorišče 2 sobi, kuhinja in pritlikline; 4. Koroška cesta 16. I. 1 soba in kuhinja; 5. Studenci, Kralja Petra cesta 14. I. 1 soba in kuhinja; 6. Studenci, Jurčičeva ul. 15. I. 1 soba in kuhinja; 7. Krčevina, Sernčeva ul. 120. Prošnje je vložiti do četrtika.

— **Na mariborskem gl. trgu** so se v nedeljo pokazali prvi kostanjarji. Cene so: 1 l 8 Din. Drago je!

— **Sokolska tombola** v Mariboru v prid Sokolskemu domu, ki se je vršila v nedeljo, je bila izvrstno obiskana. Udeležilo se je je nad 5000 ljudi. Staro in mlado, vse je drvelo iskati srečo. Glavni dobitek so se razdelili tako-le: 1. Kompletne opremo za spalno sobo je dobila gojenka učiteljica gđ. Justina Sušteršičeva, hči strokovnega učitelja na meščanski šoli. 2. Kompletne kuhinjske opremo je dobil železničar Josip Gancol; 3. šivalni stroj je dobil Franjo Kežman, odvetniški nastavljenec; 4. kolo je dobil Drago Bukošek; 5. en voz premoga je dobil Karl Kumer, poštni uradnik, zadnjo tombolo je dobila Ivanka Možnarjeva (dobila je klubsko garnituro).

Primorsko.

POITALJANCEVANJE SLOVANSKIH PRIIMKOV.

Ni pretkelo še leto dni, odkar je italijanska vlada izdala odlok, ki se je kmalu nato spremenil v zakon, ki gotovo nima nikjer v civiliziranem svetu primere. Vlada se je namreč s tem odlokom prisvajala pravico, da izpremeni vse priimke, ki se ji ne zde dovolj italijanski, v italijansko obliko. Ne gre namreč pri tem za to, kar delajo že od okupacije sem vse višje in nižje oblasti, da namreč pri-sejo priimke z italijansko ortografijo, n. pr. Kozilič: Cosulich ali slično, ne, novi zakon daje prefektu pravico, da samovoljno izpremeni docela priimek, n. pr. Goričana v Goriziano, Hrovata v Croato, Kovača v Fabbro in slično. Tozadevna izprememba priimka se izvrši s prefektovim odlokom. Prizadeti dobijo obvestilo in ako se ne držijo strogo novega priimka, jih zadene globa od 500 do 5000 lir.

Prvotno je izgledalo, kakor da se je vlada vendarle zavedala gorostasnosti novega zakona. Toda zmislili so se vsi, ki so tako mislili. Pred kratkim je izšel odlok, ki vsebuje izvršilni pravilnik k temu zakonu.

Zakon je po svojem besedilu veljaven za Tirolsko, toda poseben člen pravi, da se sme kraljevi odlok raztegniti tudi na druge pokrajine.

In ta razlika med Tirolsko in Primorsko ne daje miru tržaškemu »Piccolu«. Ze tedaj, ko je izšel pravilnik, je zahteval, naj se raztegne zakon tudi na Julijsko Benečijo. V sobotni številki pa se je povrnil k temu vprašanju ponovno v zelo obsežnem članku pod naslovom »Rektifikacija priimkov«. Tam ponavlja predvsem staro pesem o slovanskih duhovnikih, ki so spremenili rimljanska in italijanska imena v slovanska. Da daje član-

ku nekaj znanstven značaj, se baha s svojim očitno dokaj plitvim znanjem o hrvaškem in slovenskem pravopisu. Seveda pride tako do zaključka, da morajo vsi občinski uradi zopet spremeniti vse priimke v italijansko obliko, tako Kukanjo v Cucagna, Starca v Starza, Cotiča v Zott ieha in slično. Enak ukaz naj gre na vse javne urade in na šole, italijanski pravopis naj bo obvezen.

Potem pa zahteva naj se gori omenjeni zakon raztegne tudi na Primorsko. Le tako bodo, pravi pisatelj, izginili razni Latinichi, Foransarihi, Adreaneichi in drugi.

Novi zakon kliče predvsem na pomoč proti slovenskemu prebivalstvu, ki noče in tudi ne bi hotelo samo ob sebi spremeniti svojega priimka. Zanje naj bo sprememba obligatna.

Za Italijane pa, ki nosijo italijansko ime in ki se tega svojega slovanskega pokolenja sramujejo, naj stopijo v veljavo posebne olajšave, da bodo lahko na lastno željo smeli spremeniti svoj priimek. Ne vemo sicer, ali je tudi želja »Piccolojevega« gospodarja, ki je italijanski senator in ki se piše še vedno Theodor Mayer. Ali je pa to morda samo želja pisca navedenega članka v »Piccolu«, ki sicer previdno ni stavil svojega podpisa, ki se pa po neslanosti v vsebini in po svojem sovrastvu do vsega, kar je slovensko, preočitno izdaja za Marija Druscovicha (Druškovčiča).

Predlog je padel. Razpeloženje med Italijani je ustvarjeno, manjka samo še sklep kakkega fašistovskega udruženja ali mnenje kakkega fašistovskega komisarja, ki je šele večeraj prišel v Trst in tedaj prvič izvedel, da eksistirajo Slovenci, pa sledi gotovo blagoslov vlade. Kraljevi odlok bo določil, da se raztegne zakon tudi na pokrajine, kjer bivajo Slovenci v kompaktni in pretežni večini.

Imena krajev so prekrstili, slovanska krstna imena niso pripuščena. Saj je bilo ravno te dni uvedeno odpustno postopanje proti nekemu uradniku samo raditega, ker je krstil svojega sina za Dušana. Sedaj bodo še priimke spremenili in italijanski značaj dežele bo rešen. Kaj bodo rekli k temu razne italijanske in fašistovske korifeje, ki odgovarjajo na ime Mrach (Mrak), ki je vodja puljskega fašizma, ali Suvich, ki je bil med Soloni, ki so imeli spremeniti ustavo Italije, ali komandator Coccancig, ki nosi bandero pri vsaki nacionalni procesiji, ali reški voditelj Host ali videmski senator Leicht.

PROCES PROTI »GORISKI STRAŽI«.

Pred meseci se je moral, kakor znano, zagovarjati pred goriskim kazenskim sodiščem odgovorni urednik »Goriške Straže«, ker se je zavezal za slovansko šolstvo v Italiji. V glavnem je podal samo vsebino govora, ki ga je imel poslanec Besednjak v rimski zbornici in je omenjal obljube raznih vojaških in političnih oblasti v prvih letih po vojni.

Branitelj je tedaj predložil sodišču original vseh teh obljub in odgovorni urednik Kemperle je bil oproščen. To pa ni bilo všeč državnemu pravdniku, ki je vložil rekurz proti oprostilni razsodbi.

Radi tega se je vršila te dni razprava pred prizivnim sodiščem v Trstu. Toda državni pravdnik v Trstu je bil drugačnega mnenja nego goriški. V svojem govoru je med drugim naglašal, da pozvanje otrok k ljubezni do lastnega jezika ni po obstoječih zakonih nikak zločin. In tudi ni misliti na to, da bi kakemu italijanskemu zakonodajalcu kdaj padlo v glavo, da bi izdal tako odredbo.

Prizivni dvor je po kratkem govoru branitelja, ki je izjavil, da se priključuje mnenju državnega pravdnika, potrdil oprostilno razsodbo prve instance.

Gospodarstvo.

OBRETNOSTNA MERA.

Obretnostna mera naših denarnih zavodov se je pred letom dni znižala. To znižanje je bilo za uročnike precej občutno nasproti, pa so upniki denarnih zavodov to znižanje le malo občutili, ker se ju z razne druge pristojbine po svobodni izbiri zavodov računili ter koncem h koncu so obresti z drugimi pristojbinami iznašale in se iznašajo redoma od 9 do 18 odstotkov. So tudi slučaji, ki je posojilo obremenjeno z letnimi odstotki preko 20 odstotkov. Tako je v Sloveniji, kjer je kredit relativno še najcenejši med tem, ko je obretnostna mera za posojila na jugu države še mnogo neugodnejša za upnika.

Ker od nizke obrestne mere zavisi ne samo prosperiteta, ampak celo obstoj marsikaterega trgovca in marsikaterega podjedlja, kakor tudi cene produktov, za to smatramo, da je prišel čas, da naši denarni zavodi na novo revidirajo obretnostno mero.

(Pri tem pa ni samo treba znižati obrestno mero vlog, temveč in še posebno posojil.)

Denarni zavodi se sklicujejo na visoke davke in na personalno rezižo, ki jih silijo da drže visoko obretnostno mero pri posojilih.

Pred vojno je bila »španunga« med aktivnimi in pasivnimi obrestmi okroglo 20 do 25 odstotkov od uročnih obrest, sedaj pa znaša ta 80 do 120 odstotkov ali pa še več. Po našem mišljenju to ni opravičeno vkljub nezanesljivosti mnogih dolžnikov in s tem v zvezi z neizogibnim izgubami pri dubioznih terjatvah.

Naša trgovina in industrija delajo skoraj brez izjeme s posojili in obrestna mera igra veliko vlogo pri kalkulaciji cen produktov, ki se prodajajo odnosno producirajo.

Posebno pa je še interesirana na nizki obrestni stopnji naša zemljiška in hišna posest.

Stavbena podjetnost dandanes stagnira in bo še nadalje stagnirala, ako bo hišna renta stala globoko pod izmero obresti, ki se plačujejo za naloženi denar. Pred vojno je znašala hišna renta v zvezi visokemu obdavčenju v Ljubljani 3 do 5 odstotkov, nasproti obrestni naloženega denarja pa so znašale 4 do 5% odstotkov. Danes nova hiša v Ljubljani ne more nositi čistega preko 2 odstotka, a denar se more naložiti od 5 do 7 odstotkov.

Stavbena podjetnost je izredno interesirana, da se poceni stavbeni kredit in na tem je

tudi splošnost interesirana, da se omili stanovanjska mizerija.

Pričakujemo od našega finančnega in trgovinskega ministra, da se zavzame za znižanje obrestne stopnje. Ona dva imata vpliv na Narodno banko, pošto hranilnico in hipotekarno banko.

Drugi veliki in manjši denarni zavodi temu ne bodo nasprotovali, ako se izvrši znižanje obrestne mere za vse.

Na delo za to stvar, široka javnost vam bo za to obkorešitno delo hvaležna.

A.

LJUBLJANSKA BORZA, v torek, dne 5. oktobra 1926.

Vrednote: Merkantilna banka, Kočevje den. 93. bl. 94. zaklj. 94.

BORZE.

Zagreb, 5. oktobra 1926. Devize: Newyork ček 56.356—56.556, Pariz izplačilo 160—162, Praga izplačilo 167.35—168.15, Svica izplačilo 1092.75—1095.75, Amsterdam izplačilo 2267—2273, Dunaj izplačilo 796.5—799.5, Berlin izplačilo 1346.2—1349.2, Bruselj 157 do 159, London izplačilo 274.35—275.15, Italija izplačilo 213.48—215.48.

Curij, 5. oktobra 1926. Beograd 9.1475, Newyork 517.625, Berlin 123.275, London 25.115, Praga 15.325, Pariz 14.615, Dunaj 73.025, Bukarešta 2.7125, Sofija 3.75, Budimpešta 0.007250, Milan 19.50.

Sport.

V maratonskem teku se je te dni poskušala miss Violet Piercen in je tudi v resnici pretekla 42 km, t. j. razdaljo od Windsora v London. Rabila je 3 ure 40 minut, torej več kot eno uro čez čas, ki ga rabijo navadno moški atleti za to progo, toda prvi korak je storjen in za enkrat ima miss Piercen svetovni rekord.

Houben v Parizu trikrat premagan. Veliki mednarodni miting v Parizu je pokazal izborni uspehe. Edini francoski rekord je napravil Paoli v sunku krogle, kjer je dosegel 14.69 m. Nemški sprinter Houben pa je imel smolo in je bil povsod poražen. Rezultati: 150 m: 1. Vande Berghes (Nizozemska) 16.4, 2. Moulton, 3. Overnier, Houben peti! — 100 m: Martin (Svica) v 2:32.2, 2. Baraton (Francija) v 2:34.6 — 300 m: 1. Van de Berghes v 10.8, 2. Moulton, 3. Overnier, 4. Horben, 5. Degrelle — 200 m: 1. Van de Berghes v 22, 2. Houben, 3. Moulton, 4. Overnier — 1500 m: 1. Baraton v 3:03.4, poldrugi meter za njim Martin (Francoska) — 400 m: 1. Imbach (Svica) v 49.6, 2. Paulen, 3. Martin (Svica) — 5000 m: Eklöf (Svedska) v 15:19.

Nov damski svetovni rekord na 200 m. Pri mednarodnem ženskem mitingu v Parizu je dosegla izborna angleška sprinterica miss Edwards v teku na 200 m nov svetovni rekord v 26 sek.; prekosila je prejšnjega za dve desetini sekunde (svetovni rekord), 2. Radidean (Francoska), 3. Hauxxx (Nemčija) — 100 m: Edwards 12.6, 2. Radidean, 3. Henoch (Nemčija). — Disk: Reuter (Nemčija) 35.75 m, 2. Volln (Francija) 34.31 (francoski rekord). — Skok v višino: v. Gredow (Nemčija) 1.46 m. — Krogla: Morris (Francija) 10.04 m.

Osmi propagandni tek »skozi Dunaj« je imel velik sportni uspeh za lahko atletiko. Več ko 600 tekačev, ki so bili razdeljeni na 45 oddelkov, se je vdeležilo prireditve in število gledalcev je znašalo gotovo nad 100 tisoč. W. A. F. je zdaj že tretjič zaporedoma porazil svojega starega tekmeca W. A. C. Dobil je gladko, ker je takoj spočetka prevzel vodstvo. Na cilj, kjer so tekli še zadnji rundo so dospeli tekači v naslednjem redu: W. A. F. (MaMrh) v 17:24.2, W. A. C. (H. Bodem) v 17:40.4, W. A. F. II. (Zadrazil) v 18:16, Hakoah v 18:21, Viena v 18:32, Amaterji v 18:35, Rapid v 18:49, Sportklub v 18:51, W. A. C. III. v 18:53, Viktorija v 18:59, W. A. F. III. v 19:19, Učiteljski sportni savec v 19:42.

Nemško moštvo v hoji na 50 km se je vršilo v Neuköllnu. Startalo je 32 konkurentov, ki so prišli vsi na cilj. Zmagal je Hämel (Erfurt) v 4:37:39 in pet deselin pred Siebertom (Neuköllnen), ki je rabil 4:53:52.

KOLESARSKI PODSAVEZ SLOVENIJE.

Dirka za »Gorsko prvenstvo Slovenije« za leto 1926 se je vršila v nedeljo, dne 3. oktobra t. l. na progi Vrhnika—Logatec Km 6. — Rezultati so naslednji:

1. Solar Josip, klub kolesarjev in motociklistov Ilirija, 13 min. 45 $\frac{1}{2}$ sek.
2. Zanoškar Srečko, A. S. K. Primorje kolesarska sekcija, 13 min. 47 sek.
3. Senica Edi, A. S. K. Primorje kolesarska sekcija, 13 min. 48 sek.

4. Hvala Gorazd, A. S. Primorje kolesarska sekcija, 13 min. 48 $\frac{1}{2}$ sek.

5. Kosmina Alojzij, A. S. K. Primorje kolesarska sekcija, 13 min. 48 $\frac{1}{2}$ sek.

6. Meze Vilko, klub kolesarjev in motociklistov Ilirija, 13 min. 50 sek.

Dirka »Vrhnjskih kolesarjev« na isti progi:

1. Jesenovec Slavo 14 min. 57 $\frac{1}{2}$ sek.
 2. Oblak Ivan 14 min. 57 $\frac{1}{2}$ sek.
 3. Zalar Franc 15 min. 18 $\frac{1}{2}$ sek.
 4. Potrebnje Josip 17 min. 26 sek.
 5. Krašnja Vinko 17 min. 36 $\frac{1}{2}$ sek.
- Dirka se je izvršila brez vsake nezgode.

GLAS IZ OBCINSTVA.

Prejeli smo sledeče pismo:

Cenjeno uredništvu!

Zamudim jutranji štajerski vlak in se napotim v znano nočno kavarno blizu kolodvora. Naročim pivo, hrenovko z gorčico in kos kruha. Po polurnem čakanju mi natakara res prinese steklenico mlačnega piva in majhno hrenovko s še manjšim kosčkom kruha. Preseneti me pa račun: točno 16 Din (šestnajst dinarjev). Razumem tudi željo natakara in mu dam napitnico 1 dinarja. Doma opazim, da sem prejel med ostalimi tremi dinarji tudi avstrijski novic za 1000 kron (vrednost 70 par v Avstriji, pri nas pa nič). Torej 18 dinarjev za skromen zajtrk. Za ta denar dobim v boljši restavraciji že tečno kosilo. Kaj, ko bi kavarnar obesil viden cenik!

To in ono.

PASIC O SARAJEVSKEM ATENTATU.

Po novinarskem kongresu na Cetinju so se nekateri novinarji napotili tudi v Cavtat in prijavili tam obisk pri Nikoli Pašiću in ga zaprosili za razgovor. Pašić je novinarje prijazno sprejel in jim dal nekatera važna pojasnila.

Med temi je bil tudi Tvrdoreka, ki se peča že nekaj let z vprašanjem sarajevskega atentata. On je preiskal pri tem mnogoštevne arhive, izprašal vse še živeče priče po Bosni in je prepričan, da more edino le Pašić dati prave avtentične podatke o atentatu. Pri obisku je med drugim omenil verzijo, ki trdi, da je Pašić vedel takoj v začetku za atentat.

»Ni tako, ne sme se tako govoriti!« odgovori Pašić.

»Potem pa je potrebno, da se pred takimi trditvami zavarujemo. Nemci trdijo, da je ta uboj povod svetovni vojni.«

»Ne,« pravi Pašić, »ne smemo to smatrati tako. Nemci naj pravijo, kar hočejo. Sarajevski atentat se ne sme smatrati kot sam ob sebi; premotriti moramo vso zgodovino odnosov Avstrije do njenih narodov zadnjih poldeset let pred vojno. Tu bi se mogli poučiti. Se, ko se vse to prouči, šele tedaj se more pojasniti sarajevski atentat. Ako ne bi ubili Franca Ferdinanda v Sarajevu, bi ga ubili na Češkem ali na Madžarskem, da — na Madžarskem.«

»Ti mladeniči,« nadaljuje Pašić, »so bili tako prožeti z patriotizmom, da jih nihče ne bi mogel zadržati. Nihče! V Avstriji so to vedeli. Vse drugo je neresnica, kleveta in neumnost.«

»Mnenja sem,« pripomni Tvrdoreka, »da je Bilinski zelo neodkritičen v svojih memoiarh, zelo neodkritičen, in da je zavedno zamolčal nekatere stvari, ki so nam v prilog. V ostalem trdijo nekateri, da je Jovan Jovanović bil neposredno pred atentatom v Beogradu, da je dobil tam instrukcije o nekakem železniškem vprašanju in da ste ga vi tedaj opozorili na nevarnost potovanja Franca Ferdinanda v Sarajevu in da ste ga ravno vi opozorili na nezadovoljstvo srbskega naroda ob priliki manevrov in potovanja Ferdinanda.«

Pašić odgovori:

»Atentat v Sarajevu je posledica nezadovoljstva v Bosni. Mladenci so imeli toliko rodoljubja, da jim ni bila potrebna nikakva pomoč, niti jih ni mogel nihče zadržati. Naša policija se je tedaj izkazala kot izvrstna, kako pa je delala avstro-ogrsko, naj si pojasnijo sami med seboj.«

: Največja knjižnica za slepce se odpre te dni v Londonu. Stala je skoro 20 milijonov dinarjev našega denarja ter obsega nad 100 tisoč zvezkov. Vsak zvezek tehta 5 funtov. V knjižnici so zastopane vse panoge književnosti. Knjižnica ima tudi velik oddelek za dela pisana v tujih jezikih. Ta dela se bodo izposojevala po vsem svetu. Večina knjig je »pisana« z Braille-ovo pisavo. Sv. pisano obsega n. pr. 38 zvezkov, ki tehtajo 190 funtov.

Rudyard Kipling:

Knjiga o džungli.

»Ej, ne, ne bi; saj vendar veš, da topovi opravijo ves napad, kakor hitro so postavljeni. To je znanstveno, imenitno. Toda noži — pah!«

Kamela je že nekoliko časa zibala glavo smpatja in bi rada zinila kako besedo vmes. Kmalu sem jo slišal, da je pokasljala in nerodno rekla:

»Tu—di — jaz — jaz sem se malo bojevala, a ne tako s plezanjem ali v diru.«

»Prav gotovo ne. Ker si se oglašila,« je rekla stara mula, »naj rečem, da nisi videti ustvarjena za plezanje ali dirjanje. No, kako pa je bilo takrat, ti, stari otep mrve?«

»Kakor pač mora biti,« je odgovorila kamela. »Posedle smo —«

»Ej! Kapa kosmata!« je dejal konj tiho. »Posedle?«

»Posedle smo — celih sto nas je bilo,« je nadaljevala kamela, »v velikem štirikotniku; ljudje so zložili naše tovore in sedla zunaj pred štirikotnik in streljali, res so, preko naših hrbtov na vseh straneh tega štirikotnika.«

»Kakšni ljudje? Vsak, kdor je prišel tja?« je vprašal konj. »V jahalni šoli nas tudi uče, da ležemo na tla in pustimo, da naši gospodarji streljajo čez nas, ampak Dick Cunliffe je edini človek, ki bi mu kaj

takega dovolil. Toda šegače me ob pasu pri tem in povrh ne vidim nič, če imam glavo na tleh.«

»Kaj pa ti mar, kdo strelja čez tebe?« je dejala kamela. »V bližini je vse polno mož in polno drugih kamel in silno veliko oblakov dima. Takrat nimam nobenega strahu. Mirno sedim pa čakam.«

»A vendar imaš ponoči hude sanje,« je rekla stara mula, »in spraviš ponoči vse taborišče pokonci. No, veš! Predno bi legla, da mi ne govorim, da bi sedla ter pustila, da bi možak preko mene streljal, bi se moje pete in njegova glava marsikaj pomenile. Ali ste kdaj slišali kaj tako strašanskega?«

Nastala je dolga tišina, nato pa je eden topniških veleov dvignil veliko glavo in se oglašil: »To je vse skupaj silno neumno. Samo en način boja je.«

»Ej, pojdi, pojdi,« je zinila stara mula. »Samo nobene skrbi zame, presim. Skoraj bi rekla, da se vi voli bčujete stoječ na svojem repu, kaj?«

»Samo en način,« sta se oglašila vola hkratu (merala sta biti dvoččka). »In sicer tako-le: Vseh dvajset jarmov nas volov vprežejo k velikemu topu, kakor hitro zatrobi Dvorep.« (Dvorep pravijo po domače v taborišču slonu.)

»Zakaj pa Dvorep zatrobi?« je vprašala mlada mula.

»Da pokaže, da noče iti bliže dimu na drugi strani. Dvorep je neznanek strahopetec. Potem pa mi vsi skupaj vlečemo veliki top. — Heja! Hala! Hija! Hala! Ne plezamo kakor mački, tudi ne tekamo kot teleta.

Stopamo naravnost čez plan, vseh dvajset jarmov, dokler nas zopet ne izprežejo. Nato se pasemo, veliki topovi pa grome čez plan proti kakemu mestu z zidovjem iz blata, ki se ruši, da se vzdigujejo oblaki prahu, kakor da bi se velika čreda vračala domov.«

»Ej, in tisti čas si vi izberete, da se pasete, kaj?« je dejala mlada mula.

»Tisti ali pa kak drugi. Jesti je vedno dobro. In mi jemo, dokler nas ne vprežejo zopet v jarem, in vlečemo top nazaj tja, kjer čaka Dvorep nanj. Včasih imajo tudi v mestu velike topove, ki nam odgovarjajo. Pri tem nas sicer nekaj pade, ampak zato imajo oni toliko več paše, ki ostanejo živi. Usoda je to — nič drugega kot usoda. Ampak to je pa resnica, Dvorep je velikansk bojzljivec. Vidite, to je pravi način boja. Midva sva brata, doma iz Hapur-ja. Naš oče je bil posvečen Shivi. Govorila sva.«

»Veste, nocoj sem pa res marsikaj doznal,« je dejal konj. »Ali je vas, gospoda od gorske baterije, volja jesti, kadar streljajo z velikimi topovi na vas in je Dvorep daleč za vami?«

»Skoraj ravno toliko, kakor da bi sedeli in pustili, da bi ljudje lazili čez nas, ali pa da bi drveli nad ljudi z noži. Nak, kaj takega pa še nisem slišal. Zložen gorski greben, čedna cesta, gonjač, ki mu lahko zaupaš, da te pusti iti tvojo pot, no, to gre; ampak kaj drugega — tisto pa ne!« je rekla stara mula in udarila z ного ob tla.

(Dalje prih.)

Srajce, promenadne, bele in barvaste, fason, pentlje, samovoznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne — potrebščine, svilene trakove, čipke in vezanino. — Nizke cene. — Velika izbira samo pri

JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA
blizu Prežernovega spomenika ob vodi

„GROM“ CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDI-
CIJSKI BUREAU
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov brzojavkam: „GROM“.

Telefon int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.
Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

Uprava „NARODNEGA DNEVNIKA“
prodaja
MAKULATURNI PAPIR
kg Din 4-50

„Vinocet“ tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 10, II. nadstropje.

Mali oglasi.

Za vsako besedo se plača 50 par, za debelo tiskano pa Din 1.—.

Trgovskega vajenca

primerno šolsko izobrazbo sprejme takoj Josip Kodrič, trgovec, Sv. Križi pri Kostanjevici.

Akademik

poučuje srednješolca v vseh predmetih. Honorar nizek. Cenjene ponudbe pod: »Uspeh zaježon.«

PREMOG — ČEBIN

Woltova 1/II. — Telef. 56.

Novost!

Po dnevu in v temi vidljive napise, umetniške in sv. podobe, reklamo vseh vrst, izvršuje: Franc Kranjc, Maribor. Pisni naslov: Jurčičeva ulica 6/II. Lokal: Miklo-
gičeva ulica 2/I.

Stekleno

strebno opako imajo stalno v zalogi Združene operske d. d. v Ljubljani.

Abonenti

dobijo dobro in po cenil hrano v restavraciji pod »Skalo«, Mestni trg 11. Gostom se lahko postreže z domačo, srbsko, dunajsko in francosko kuhinjo. — Za jedila in vino preko ulice poseben popust. — Vsaki dan se vrši od 20. do 24. ure koncert. — Z radostjo pričakujem moje goste. Josip Uran, restavratel.

Pozor!

Lukrativni, brezkonturenirani artikel za vpostavit lastnega podjetja Din 30.000. — Franc Krajin, Maribor, Jurčičeva ulica 6. II. nadst.

Stalno vožnjo

za razvoj premoga iz kolodvora na stranke in oddam solidnemu prevozniku. Natančne ponudbe z omejenimi ali eno odpravo lista pod »RAZVOJ« najkasneje do 10. 1 m.

Širite „Nar. Dnevnik“.